

י י ר י ש ע

פעם גער צייטונג

דיעסע בלאטט ערשיינט דריימאל וואכענטליך...

אויף די ערשטע זייטונג קאמן יעדען טאג...

Nr. 66, צעהנטער יאהרונג, פסעט, מיטטוואך ד סיון התרל"ח, Pest, den 5. Juni 1878.

נאכריכט, דאס נאכילינג געשטארבען זייא, איז איבערגעדינטע, דיא קינדעל שפעטע נאך אין דעם-סען געהירן.

ב ע ר ל ין 8. יוני. דיא הייפט-וואונדע דעם קאזיער, איזט אס רעכטען אינטער-אייס, ווא איין שראקטאן דיא פילם-אדער געמארקאפען, אין דער לעטצטען נאכט האטטע דער קאזיער ווערען-האלט ערברעכען. דיא קאזיערין וויכט ניכט פאם קראנקע-בעטט, נאכטשטאנע וואונדע איין נייער פערבאנד אנגעלענט.

ב ע ר ל ין 8טען יוני. פארטשטאנע וואיר-דע פאלגענדע בעקאנטשטאכונג אייסגעבען: דער קאזיער האט אן אפערנאנענער נאכט מיט אינטערברעכונג, געשלאפען פיעבער איזט ניכט איינגעטרעטען; דיא שמערצען אינד אנשוועלונג-נען דער פערטעטעטען טהיילע האבען אבעקאמט-מען. - נאכטשטאנע 12 יאהר 48 מינוטען; דאס בעפאלדען דעם קאזיערס איזט פארטויערנד בע-פריעדיגענע, דעססען ליניע זעהר לייטועליג, דער קאזיער טעמט פאללען אטטהייל אן דען צאהל-לאזען, פאן אייסוערעס איינגעהענערען קונדענע-נען אייפריכטיגען בעדייערנס.

ב ע ר ל ין 8טען יוני. דער געוונדיהייטס-זישטאנד דעם קאזיערס איזט בעפריעדיגענע, - זיינע מאיעסעטע האט געשלאפען אינד עמואם נאהרונג צו זיך געקאממען, דער קאזיער האט דיא קאזיערין אינד דיא גראסהערצאגין פאן באדען אויף איינע מינוטען געוועהן.

ו ו י ען 13טען יוני. דיא בעריכטע איבער דען זישטאנד דעם קאזיערס ווילעילס לויטען ווערענדיגספאלל, טעלעגראפישע פרוואט-נאכ-ריכטען שטעללען דענוולכען אלס מינדער-ניגם-טיג, אינד בעזארגניסע עררעגען דאר, עס איזט אין פאלגע דעססען ניכט אנוואהרשיגען, דאס דער קאזיערס שפעטער אלס אס 13טען יוני צו-זאמטענשטיטט, פארלייבט איזט יעדאך פסעמע-זעטעט, דאס גראף אנדראשי זאמסטאט פאן היער אכרייזט, אן דעמוולכען טאנע זאללען דיא דע-לענציאנען געשלאפען ווערען.

פערשיעדנע ניוואנדישען.

(מאריין וואהרמאנס אינ-ט ע ר פ ע ל ל א צ י אן צו גונסטען דער יודען אין רומעניע) אין דער דע-לענציאנע-זישונג פאם הויפטען דיעזעס ריכטע-טע דער יודישע דעלעגאטע, הערר מאריין וואהר-מאנ, אן דען מינסטער דעם אייטערן אן בעצוג אויף דיא יודען אין רומעניען איינע אינטערפעל-לאציאן, דיא פאלגענדער אסען לייטעט: עס איזט אוללעמיין בעקאנט, דאס דיא ווירען אים איר-ענטע דארוך ענטשטאנדען זינד, דאס דיא קא-טהאלישע בעפאלקערונג גענען דען רוק דער טריקישען פערזאלטוט זיך אויפלהגנעט, דיא אויפ-נאכע דעם קאזיערס ווירד עס גיין ווי דיא לאגע דער קאטהאלישען בעפאלקערונג ווערנד צו פערבעסערן. - אויף דעם קאזיערס ווירד אלוא דער גייסט דער אללעמיניען גערעכטניקייט אינד מענשליכקייט פארוואלטען, עס ווירד דארין געשטרעבט ווערען, דאס קיינע קאפלעסאן אדער נאציאן דורך איינע אנדערע קאפלעסאן אדער נאציאן אינטערדריקט ווערען קאנען. - אויך לייבט אלוא, דאס עס זעטע אן דער צייט וויא אויך אויף דיא אינטערעכטע בעהאנדלונג אויפ-

פא ניכט שאן זייט וואכען און העללען פלאסען שפעטע, אינד דאס דער צוזאמענשטיטט איינעם קאזיערסעס מאנליך ווארדע, פירליך איזט עס נאך ניכט נאנען בעשטימט, אב דער קאזיערס ווירקליך איינע ווערענדען פריעדען ברענגט אל-ליין אויך איינלאדונג, וועלכע גראף אנדראשי ער-האלטען האט, ענטהאלט צוויי פונקטע וועלכע איינע דיא פאללסטע בעוועגונג צו בע-טען געאינעט זינד: ערס טען ווירד עס פאן דער דייטשען רעגירונג מיט אנערקענונג הערפארגעראבען, דאס דער געדאנע איינעם קאזיערסעס פאן אונזערער רעגירונג אויסגעצייכעט איינע דיא ווישלאנד דיא איינלא-דונגען צום קאזיערסעס עבען גראף אים אנשלוסען אן דיעזען געדאנקען פריעדיגעט, דאס בעווייזט געניג, דאס מאן אין בערלין געניגט איזט, אויף דעם קאזיערסעס דיא גערעכטען פארדערונגען עסטעררייכ-אינאיינס צו אינטערשטיצען אינד פיר דיא וואהרונג דער אינטערעסען אונזערער מאנארכיע איינזשטענען, צוויי טען ווירד עס אין דער איינלאדונג בעקאנט, דאס ניכט בלאם איינעלענע פונקטע, זאנדערן דער גאנצע פריעדענס-פערטראט פאן סאן שטעפאנא ציר פער-האנדלונג איינגענומען זאל, רוסלאנד איזט אלוא דארויף געפאסט, אויך דען גאנצען פער-טראט איבערנער צו לאסען, זאבאלד דורך דע-זעלבען דיא אינטערעסען אונזער איינער טאכט בעשעדיגט ווערען, ווען אלוא רוסלאנד הועצו זיינע איינזשטענען ניכט, אינד דייטשלאנד איינס האפענען פארהאנדען, דאס איינערע אינטער-סען אויף דעם קאזיערסעס וואהל דיא פאללסטע בערוקוויכטונג ערהאלטען ווערען.

מאן האט געריכטעט, דעם נאכריכט-רום-לאנד מיט ענלאנד טעפארטע פעראינאכטונגען געטראפען האט, אונזערע מאנארכיע ניטעהר אויף דעם קאזיערסעס מיט איהרען פארדערונגען אהנע פערבינדעטען שטעהן ווירדע, דיעזע פירכט וואיר פאן אנפאנס הער איבערגעדינט, ענלאנד טאכט קיינע פאלטיק פאן דער האנד צום מינדע, זאנדערן ברוקט אויך אין דיא פער-קען, אים רוסלאנד צו שוועכען, אן דייטשלאנד האבען וויר, וויא בערייטט געזאנט, עבענפאללס איינען טרייען פערבינדעטען, אבער אויך איטאליען מיט אונזער פערבינדעטע זיין, דעם אויך דאס אינטערעסען דיעזער טאכט איזט, דאס קאמע-גענראך אונזערע קיינען האפען ערהאלטען, גראף אנדראשי קאנ אלוא זיינע דיעזע צום קאז-יערסעס מיט פראהליכעם אינד פריידענעס מיטע אנטרעטען!

איבער דאס בעדייען דעם דייטשען קאז-יערס, וועלכעס נאטירליך דאס גראסטע אינטער-עסעט עררענט, זינד פאלגענדע דעפעטען איי-געלייטען: ב ע ר ל ין 8טען יוני 6 יאהר נאכט-מיט טאנס, דער העלס (שאקא) דעם קאזיערס אלליין ווארדע פאן 19 שראקט-קארנערן געמארקאפען פאן דענען איינע דען העלס רויכשלינגען. דיא

דיא איינלאדונגען צום קאזיערסעס.

נאך פיעלעם וואנקען אינד שוואכעס, נאך לאנגעם הארען אינד ווארטען, איזט ענדליך איין שריטט געהאן ווארדען, דער אונס פיר דיא ער-האלטונג דעם פריעדענס אין אייראפא וועניגסטענס איינע ציעמליך בערינדעטע האפענען בעשעט, פאן בערלין אים אן דיא פערשיעדענען מעכטע בערייטט אס 8טען דיעזעס פערזענעט ווארדען, דיא איינלאדונג צום קאזיערסעס, דיא גראף א-האלטען דורך דען דייטשען געזאנדטען אן ווען ער-האלטען האט, לויטעט וויא פאלט:

עקסעללענטי, דער אינטערצייכעטע נע-זאנדטע דעם דייטשען רייכעס האט פאן ווינער רעגירונג דען אויפטראג ערהאלטען, איינערע עקסעללענטי נאכטשטעהענדע מיטטהיילונג צו מא-כען: דער געדאנע בערינדעטע דעם צוזאמענ-טרייטעס איינעם קאזיערסעס איזט פאן דער נע-מינאזמען עסטעררייכ-אינאיינשען רעגירונג אים-געזאנען, אים אנשלוסען אן דיעזען געדאנקען, האט דיא קאזיערליכע רעגירונג דעם דייטשען רייכעס דיא עהרע, אללען יענען מעכטען, וועלכע דען לאזיער פערטראט פאם יאהר 1856 אינד דען לאנדאנד פערטראט פאם יאהר 1871 מיט-אינטערצייכעטע האבען, היימעט דען פארשלאג א-טאכען, זיך אין בערלין צו איינעם קאזיערסעס פעראינאיינען צו וואללען, אויף דיעזעס קאזיערסעס זאללען דיא בעשטימונגען דעם זישען דער טריקישען אינד רוסלאנד אין סאן שטעפאנא אונ-שלאסענען פריעדענס-פערטראטעס בעראטהען אינד פעהאנדעלט ווערדען, אינדער דיא רעגיר-ונג זיינע מאיעסעטע דעם דייטשען קאזיערס דיעזע איינלאדונג אויך אן דיא קאזיערליכע אינד קאזיערליכע עסטעררייכ-אינאיינשען רעגירונג רייכטעט, איזט זא פער אונזאמע דיעזער איינלאדונג איזט מעהר אונזער צייט, אלס אויף דיעזעס קאזיערסעס ניכט בלאם איינגעלעב פונק-טען זאנדערן דער גאנצע פריעדענס-פער-טראט פאן סאן שטעפאנא ציר פעהאנדלונג קאם-טען ווירד, גלייכצייטיג ערלויבט זיך דיא קאזיער-ליכע רעגירונג דייטשלאנדס, דען צוזאמענ-טרייטע דעם קאזיערסעס אויף דען 13טען יוני צו בעשטימען, אינדער דער אינטערצייכעטע געזאנדטע דעם דייטשען רייכעס דיעס צור קענעט-ניג דער קאזיערליכען אונד קאזיערליכען עסטער-רייכ-אינאיינשען רעגירונג ברענגט ערלויבט זיך דיעזעלבע אים מאגליכסט באלדיגע אנטווארט צו טייטען, דאמיט ער דאך זיינע רעגירונג פאן דער ערפאלגטע אונזאמע דיעזער איינלאדונג זאמליך זיך קענעטעס זעצען קאנען. - גראף ש ט א ל ב ע ר ג י -

עס איזט פאללער גרונד פארהאנדען, דיע-זען שריטט דער דייטשען רעגירונג מיט פריי-זען צו בערינסען, מאן מיט עס אפגען אנטרעקע-נען, דאס דיא דייטשע רעגירונג זיך דיעסמאל גראסע פערדיענסטע ערווארבען האט, אין דעם אייגענבליק, ווא איין בליטיגער צוזאמענשטאם זישען ענלאנד אינד רוסלאנד אלס פאסט אינ-פערמיטליך שיען, דיא געללעט זיך פירט בים-טארק מיט איינערע פייסט צווישען דיא שטריי-טענען פארשייען הין אונד בעזאנן דאס ווערן איינער פריערליכען פערמיטטעלונג, גר זיינעם איינשייטען איזט עס צו פערדאנקען, דאס איירא-

מעקוואם צו מאכען וועלכע דא יודען אין ארעמע, נאמענטליך אבער אין רומעניע, צו ער- הולדען האבען, עס מאכען אונזערע דענערויג און דעם קאנגרעסס דארין שרעכען, דאס איך דא "גלייכערעכטיגונג דער יודען" און ארעמע צור געלטונג קאממע. עס איז דעם און זא מעהר שפליכט אונזערע דענערויג, אלס אין רומעניען אלליין 80000 יודישע אינטערסאנטע אונזערע מאנאדיע אינטער דעם ארעמעסטען דרוקע אונד פארטוההרענדען פערפאלגונגען לעבען מיססען. און ערליכע מיר דאהער, אן דעם הערן מינים- טער דעם איסערן פאלגענדע אנטערפאלגונגען צו רויכטען: אן אבערמאכט, דאס איך דעם פיר דען 13-טען דעזעס אבערוויממען קאנגרעססע און דאס רומענישען אנטעלענעדישען צור שפרא- כע באשעפן ווערדען, ערליכע און מיר אין מיי- נעם אונד אים נאמען מעהרערע בעפריינדעטע מיטגלידער דער דעלעגאצאן דא פראגע: איז דאס דער הער מיניסטער דעם איסערן געניגט, ביא דעזער דעלעגאצאן ון אן יענע הארעט בע- האנדלונג אונד פארטוההרענדען פערפאלגונגען עראינגען, וועלכען דא יודישען בעוואהנער רי- מעניעס צו ערדולדען האבען? אונד דער מינים- קאנגרעססע צו איסערן ענטשלאסען, און דעם קאנגרעססע צו נאמען דעזער אנטעלענעדישען אים נאמען דער גערעכטיגקייט איינצושטעלען? דעזער אנטערפאלגונגען, וועלכען פאן 14 מיט- גלידערען דער אונגארישע דעלעגאצאן אנטער- צווינגען וואו, ווארדען דעם אינטערליכע דעם אי- סערן שרעפליך אבעררייכט, גראד אנדראשי ערהאב ון נון אונד זאמט: "געעהרט דעלעגא- צאן" און דאס אונטערהעטען לאנגע דעזער אנטערפאלגונגען דערען בערעכטיגונג און פאל- קאמטע אנטערקענען, זאגליך צו בעאנווארטען. דאס רומעניען האט עס און ביהער נישט פער- ווימט, נאך בעסטען פארשטען דארין צו ווירקען, דאס דא לאנגע דער אידעאלטישע אים ארעמע נאמענטליך אבער אין רומעניען, מאנליכע נישט- מינער ווערדען, עס געשאה דעם אין דעם מאכען, אין זא ווייט עס שטאטעהאפט אונד דאס איינע מאכט און דא אונזערע פערעלטישע איינע אנדערען מאכט ון היינטיגענען, דאס רומעניען פערשפרייט עס דען און אונד רעכט געניג, דאס ווען און דעם קאנגרעססע ון היינע געלענע- הייט ביימען זאלטען, זא פיר דא גלייכערע- טייגן דער יודען אים נאמען ארעמע איהרען איינפלוס צור געלטונג ביינען ווערדען אין עס- טעררייב-אונגארן זינד דא יודען גלייכערעכטיגט. און אין אללען אנדערען עטערליכעטען שטאטען ווארען און אונד דאס גלייכערעכטיגט דער יודען

געזעטליך פערעכטעטעלעט. עס לאסט ון אלא- מיט בעשטימטהייט פאר איינעמען, דאס זעמט- טרעטען מעכטע, דא און און פאר קאנגרעססע פער- טרעטען זיין ווערדען, פיר דא פערעכטעטען דער לאנגע דער יודען אים ארעמע איינשטימיג איינשמעהען ווערדען, איינע ווערדען הווע אונד יא אים ארעמעט נור דאן צו דעלעגאצאן ווען אללע קאנגרעססאנען אונד אללע נאציאנאלישע אונד אנדערע גלייכערעכטעלע זינד. דעזער אנטווארט דעם מיניסטערס דעם איסערן ווארדען פאן דער דעלעגאצאן מיט בייפאלל צור קענטיגט געמא- מען, וויר האלטען אונד אבערזייגט, דאס דא יודען-פראגע אין רומעניען דעם סאמאל איהרע נישט- מינע לאונג פירדען ווערדען, רומעניען בענאשיגט דענענען דא איינשטימיג דעם קאנגרעססע אלא ווען אונד פארדערען איינעדיגט נאכגעבען מיססען וועלכע דער קאנגרעסס אן דאסעלבע שטעללען ווירד, אבערדעם האט יא דאס דייטשע פארלאמענט ערסט פאר ווענען טאנען דען האנ- דעלע-פערטראט מיט רומעניען אונד דעם גרונדע פערווארפען, ווייל רומעניען דען ווען נישט גלייכע רעכטע געוועהט וואו דען אנהענגען דער אונ- דערען קאנגרעססאנען, און דעזער "לעקצאן" מאג רומעניען עמפארטליך געפאלטען האבען, יעצט אבער, וואו עס רעכטונג פאר דער איינזענען האנד רויסלאנד זיכט, ווירד עס נור דאס אהאל האבען: געווענע דא גלייכערעכטיגט דער יודען צו- צוועבען, אבער אבער ון מיט הייט אונד האר- פאן רוסלאנד פערשלינגען צו לאססען, ווען גלייך מיט שיערעם הערענען ווירד נון רומעניען אין דא ריחה יענער שטאטען שרעטען מיססען, וועלכע און דען ווען געענאמער רעכט אונד געזעטליך אנטערקענען: נאכטערענליך ווירד נאך גע- מעלדעט, דאס און דער קוראנדא אין דער עס- טעררייכישען דעלעגאצאן איינע נאנען גלייכע אינ- טערפאלגונגען אן דען גראפען אנדראשי-ערייב- טעט, און דער הער פערשארף אונד אנדראשי, אללעס מאנליכע איינצויעמען, אים דעם הארעטען דרוקע, אונד דעם דא רומענישען יודען שטאכ- טען, מיט היילע דעם קאנגרעססע אין ענדע צו מאכען.

*) ד א ר א פ פ ל ו נ ג ד ע ס א י י - ר א ע ל י ט י ש ע נ ש ו י ב - ש ו מ מ ע נ - א י נ ש ו מ מ ס א א 2 טען דעזער פאנר דער דא פערעלכע דעלעגאצאן דעם אונגאריש- טישען לאנדעס-טייב-שטיממען איינשטימיג אינ- טער גראסער בעהויליגונג שטאטען איינער דעם פרייזענען קאלאמאן נאצי, ווארען און מעהרערע שטאטעס-עקערעטערע

פאלליעטאן

מעקוואדיע פעהעלטישעס

(66 טען פארשעפונג)

און מאכט זעהר געניג איהרע מוסטער קענען זי (זאמט בעניאמין).
אונד מינע מוסטער ווינט עס שאן לענטש, זא קענען צו דעזער זי (ערווערטע ארעמענע).
ווייר דא נישט צום פערענענען קאמטע זי (זאמט בעניאמין ווייטער).
מינע מוסטער ווייל איהר חוין נישט פערלאסען.
זא לעבט געניג פאן אללעס לעיס פרויקענענען.
איינערשטען אונד דאס געשפער נאחם איינע אנדערע ווערונג, קארפליע וואו זעהר שלעכט געלונגט, זא וואלל- טע שאן איינערשטען צום פערענענען פארטען, אונד נון עקראכטען איהרע שוועסטער זאפא אן דען מאנען.
עס איז פערעלכט (זאמט זיא), דאס ווען און איינע פערענענען נאכגען ווייל, איינער אין קראקע- הייט-פאל פארקאמט; זעסמאל אבער טראפען און דעם עקראכטען, אונד יום ווערדען זאפא אן דעם וועסט- רענען בייזאנהען, אונד ווען עס און מיט שוועפל אונד סע רענען זאלל.
פרייט פארשאן שטעט ון דאס קארפליע אין גענעווארדע בענאמין איינע זאלכע הערעלעכע שפראכע פיהרט, זא זאמט דאהער: "דעם שוואלע אונד דען נאטור-עראיינישען לאסט ון נישט טראפען, יעמארד מוס ביי זאפא בלייבען!"

אלס נון וויליאם מיט קארפליע פאס פערדע- רענען צוויקאט, דא ערעלעכע ער אין בוליא, וואו קארפליע פאן אללען לארס בעוואונדערט ווארדען, דער מיט יעמארדעס, דען זא נישט געניג זיעהט, צוואסענ- קאמטען מיססען.
בעניאמין שוויטע, וואסעט אבער נישט געוויס, ווען מאן טייגט, ארעמע נאחם גלייך דאס ווארען אונד זאמטען, און ווייל ערעלעכע און בעסטע מינער קיינען פייני- דון זאפא פערעלכטען, מיר קעמטע דאס פערענענען נאך נישט; און האבען קיין איינשטימיג דאפאן, ווען אין רייכער פיהרע אלס דער אנדערע דאס ציעל עררייכט אונד ון דאן פאס פערענען שפרינגט אונד ון בע- שרענען זי.
דעם בעניאמין האבען געראדע דעזער ווארען אר- ענעס נישט געפאללען, דא און ער, וואו דא מיססען ענגלעדיש, איין פערענענען לייענבאכער וואו אונד געניג דעם וועסט-רענען בייזאנהען; אבער ער דאמטע ון; דא נישט ארעמענע בעניאמין בלאס דעזער איינערע, אים ביי דעם קראקען קויר בלייבען צו קאנען.
הער מערשאן ווארעלעכע נישט ווען אבער אלליין צום פערענענען פארטען אללעס, אבער דא נאכא- רין פרייט א רע, האסטע ון שטעללע אבער געלייטע- רין קארפליע איינשטימיג, אונד זא קאמטע עס קאר- לינע רויכענען, דאס זא דעם פערענענען דאך בייזאנהען.
בעניאמין ענטשענעט ון ווערדען פאס היינע דעם הערן מערשאן, דא ער בען וואסען, דאס וויליאם פאס פערענענען ון בוליא קאמטען ווערדען.
—

ווארען פארשאן זיא דאס זי, יענע האט עס ווען גינד; הער געלעכען און- מיר פאס מיט דער פראגע בעשטימט, אב הער דע און- דענען זי.